

Καταναλωτής και ασφάλιση αστικής ευθύνης

Τρίτη, 28 Αυγούστου 2012 07:00

URL: <http://www.naftemporiki.gr/news/redirstory.asp?id=2226564>

Πρόσφατα η Επιτροπή Αστικής Ευθύνης της Ένωσης Ασφαλιστικών Εταιρειών Ελλάδος έδωσε στη δημοσιότητα ειδική έκθεση για την κατάσταση του κλάδου Ασφάλισης Αστικής Ευθύνης στην Ελλάδα. Πρόκειται για μία εμπειριστατωμένη μελέτη που τεκμηριώνει, μεταξύ άλλων, τη μεγάλη υστέρηση του κλάδου Ασφάλισης Γενικής Αστικής Ευθύνης (εκτός Αυτοκινήτου) έναντι του κοινωνικού συνόλου. Ο συγκεκριμένος κλάδος ασφάλισης δεν ενδιαφέρει μονάχα τους καταναλωτές αλλά και ασφαλιστικές εταιρείες και ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές οι οποίοι αναζητούν νέους τομείς δράσης και ανάπτυξης των υπηρεσιών που έχει ανάγκη η ελληνική κοινωνία.

Ειδικότερα, η συγκεκριμένη μελέτη προσεγγίζει την κατάσταση στην Ασφάλιση Αστικής Ευθύνης έναντι Τρίτων/Καταναλωτών, Εργοδοτικής Ευθύνης (έναντι Εργαζομένων), Επαγγελματικής Ευθύνης (έναντι Πελατών/Τρίτων) και Περιβαλλοντικής Ευθύνης (έναντι Περιβάλλοντος). Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην Ασφάλιση της Επαγγελματικής Ευθύνης, που αφορά στους χιλιάδες επαγγελματίες (γιατροί, αρχιτέκτονες, μηχανικοί, λογιστές-ελεγκτές, δικηγόροι, ασφαλιστές, εκτιμητές, σύμβουλοι πληροφορικής κ.λπ.), αλλά και τους καταναλωτές ή τις επιχειρήσεις που κάνουν χρήση των υπηρεσιών τους.

Γιώργος Κουτίνας:
«Πόσοι από τους επαγγελματίες παροχής υπηρεσιών γνωρίζουν το άρθρο 8 του Ν. 2251/94 περί Προστασίας Καταναλωτού (*), που ρητά αναφέρεται στην ευθύνη τους; Είναι βέβαιο πως οι ίδιοι οι επαγγελματίες το αγνοούν».

Εύλογα προκύπτει η σχετική ερώτηση: Πού οφείλεται και τι σημαίνει αυτή η υστέρηση στην ανάπτυξη της ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα και ειδικότερα στην Ασφάλιση Αστικής Ευθύνης; Η απάντηση είναι προφανής και αυθόρμητη: Έλλειψη ασφαλιστικής συνείδησης στον Έλληνα καταναλωτή αλλά και στον επαγγελματία ή στην επιχείρηση που δραστηριοποιούνται στη συγκεκριμένη αγορά. Ωστόσο, η απάντηση αυτή από μόνη της δεν είναι αρκετή. Χρειάζεται διερεύνηση του κοινωνικού φαινομένου και είναι ανάγκη να προσδιοριστούν τα αίτια της συγκεκριμένης κατάστασης που επί πολλά χρόνια χαρακτηρίζει την ελληνική κοινωνία και τους διάφορους παραγωγικούς φορείς της χώρας. Μολονότι εδώ και 30 χρόνια ανήκουμε ως χώρα στο βασικό πυρήνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εντούτοις, πέρα από την ιδιαίτερα αναπτυγμένη καταναλωτική συμπεριφορά, στα θέματα κοινωνικής και ασφαλιστικής πρόνοιας παραμένουμε χώρα με σοβαρή απόκλιση από τα ισχύοντα ευρωπαϊκά δεδομένα και πρότυπα.

Αστική Ευθύνη

Πρόκειται για τη θεμελιώδη αρχή του Αστικού Κώδικα, σύμφωνα με την οποία «αυτός που από αμέλεια ζημιώνει κάποιον υποχρεούται να τον αποζημιώνει». Η βασική αυτή αρχή ισχύει στο δίκαιο όλων των πολιτισμένων χωρών του κόσμου. Στην πράξη, ανάλογα με το βαθμό ανάπτυξης και εξέλιξης της κοινωνίας, η έννοια της Αστικής Ευθύνης έχει περαιτέρω εξειδικευθεί, με κάποια νεώτερα επίσης θεμελιώδη νομοθετήματα του κοινωνικού και οικονομικού συστήματος, όπως: Προστασία εργαζομένων, καταναλωτή και περιβάλλοντος. Επίσης, προστασία ανταγωνισμού στο πλαίσιο μιας ενοποιημένης αγοράς με ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίων, εργασίας και με ελεύθερη παροχή υπηρεσιών ή ελεύθερη εγκατάσταση.

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα παραπάνω έχουν ήδη εμπεδωθεί εδώ και μερικά χρόνια, τεκμηριωμένα και με πλήρη σαφήνεια υπό τη μορφή Ευρωπαϊκών Οδηγιών που έχουν υποχρεωτικά

ενσωματωθεί στο νομοθετικό πλαίσιο της κάθε χώρας-μέλους της Ε.Ε. Είναι προφανές πως κάτι τέτοιο, παρά τις διάφορες αντιρρήσεις και σκόπιμες καθυστερήσεις, αποτελεί ισχύον νομοθετικό πλαίσιο και στη χώρα μας. Ωστόσο, ορισμένες πτυχές που αφορούν στο ζήτημα της ορθολογικής εφαρμογής του συστηματικά -και τις περισσότερες φορές συνειδητά- παραμένουν στο περιθώριο ή εφαρμόζονται πλημμελώς με ένα ιδιότυπο καθεστώς αδράνειας και «ασυλίας», ειδικά στα θέματα αστικής ευθύνης.

Σχετικά, κρίνεται σκόπιμο να υπογραμμισθούν ορισμένες βασικές ρυθμίσεις του θεμελιώδους νόμου 2251/1994 για την Προστασία του Καταναλωτή, ο οποίος συμπληρώθηκε αργότερα με το νόμο 3587/2007 (ενσωμάτωση της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 29/2005 περί πρακτικών θεμάτων ανταγωνισμού).

Ο βασικός νόμος 2251/1994 για την προστασία του καταναλωτή, κατά την εποχή της θέσπισής του στη χώρα μας, είχε συζητηθεί διεξοδικά αφού εισήγαγε κατά συστηματικό και σαφή τρόπο θέματα που σχετίζονται με την κατασκευή/ παραγωγή και την εμπορία προϊόντων, καθώς και με την παροχή υπηρεσιών προς τους καταναλωτές.

Συγκεκριμένα, ο νόμος αυτός, σύμφωνα και με τη νομική ορολογία, κατέστησε «αυστηρή» την αστική ευθύνη («strict» liability) τόσο του κατασκευαστή - παραγωγού, εμπόρου-διανομέα καταναλωτικού προϊόντος όσο και του παρέχοντος υπηρεσίες προς τον καταναλωτή. Θέμα εξόχως σοβαρό για τη διασφάλιση των συμφερόντων του καταναλωτή αλλά και για την εξέλιξη των συναλλακτικών ηθών στη σύγχρονη κοινωνία, που γίνεται όλο και πιο πολύπλοκη και απαιτητική. Δυστυχώς όμως ο νόμος αυτός, σε ό,τι αφορά θέματα ευθύνης στη χώρα μας, έμεινε στα «αζήτητα» και συνεχίζει να αγνοείται.

Είναι λοιπόν σαφές ότι απαιτείται αντικειμενική ενημέρωση και ανάδειξη της αναγκαιότητας της ασφάλισης της Αστικής Ευθύνης των παραγωγικών φορέων έναντι του καταναλωτή. Οι καιροί αλλάζουν. Η καταναλωτική συνείδηση των Ελλήνων ωριμάζει και οι διάφοροι κατασκευαστές - παραγωγοί, εισαγωγείς-εξαγωγείς, έμποροι-διανομείς προϊόντων μπορούν ανά πάσα στιγμή να βρεθούν εκτεθειμένοι σε αξιώσεις αποζημίωσης.

Είναι εξάλλου γνωστό πως η παγκοσμιοποίηση, η οικονομική κρίση και ο ανταγωνισμός προκαλούν «ένταση κινδύνου» σε σχέση με την κυκλοφορία προϊόντων σε μια ευρύτερη αγορά. Ειδικότερα, το πρόβλημα είναι περισσότερο σοβαρό όταν πρόκειται για προϊόντα «ευαίσθητα» σε θέματα «υγείας & ασφάλειας» έναντι των χρηστών, όπως: τρόφιμα, δομικά υλικά κατασκευών, χημικά, φαρμακευτικά, καλλυντικά προϊόντα, βιομηχανικά υλικά & μηχανήματα, παιδικά παιχνίδια, ηλεκτρονικός & ιατροτεχνολογικός εξοπλισμός κ.λπ.

Προϊόντα & Ασφάλιση Αστικής Ευθύνης

Για την άμβλυνση των ενδεχόμενων δυσμενών οικονομικών συνεπειών από αστοχία προϊόντων, το σύστημα για την εξυπηρέτησή του δημιούργησε και εφαρμόζει ευρέως τις ασφαλίσεις:

- Αστική Ευθύνη Προϊόντος και
- Εγγύηση & Απόσυρση ελαττωματικών/μολυσμένων προϊόντων.

Πρόκειται για επιχειρηματικά εργαλεία αναγκαία για τις σύγχρονες επιχειρήσεις που θέλουν όχι μόνο να επιβιώσουν αλλά και να πετύχουν. Δεν κοστίζουν ακριβά και εντάσσονται στις ανελαστικές χρήσιμες λειτουργικές δαπάνες της εκάστοτε επιχείρησης που παράγει ή εμπορεύεται προϊόντα.

Και όμως, ελάχιστα εφαρμόζονται στη χώρα μας. Η εγχώρια ασφαλιστική αγορά, ενώ είχε εξαρχής κατανοήσει το ενδιαφέρον που απορρέει από την εφαρμογή του νόμου 2251/94 για την προστασία του καταναλωτή, εντούτοις το σχετικό μήνυμα δεν εμπεδώθηκε σωστά στην πράξη. Ούτε και υπήρξε κάποια ουσιαστική ανταπόκριση από την πλευρά της ελληνικής κοινωνίας (Ενώσεις Καταναλωτών). Ωστόσο, η παρούσα φάση επιβάλλει τον εξορθολογισμό. Συνεπώς παρόμοια θέματα πρέπει οπωσδήποτε να τεθούν και να αναδειχθούν.

Παροχή Υπηρεσιών & Ευθύνη έναντι Καταναλωτών

Πόσοι από τους επαγγελματίες παροχής υπηρεσιών (γιατροί, δικηγόροι, μηχανικοί, λογιστές, διάφοροι σύμβουλοι) γνωρίζουν το άρθρο 8 του Ν. 2251/94 περί Προστασίας Καταναλωτού (*), που ρητά αναφέρεται στην ευθύνη τους; Είναι βέβαιο πως οι ίδιοι οι επαγγελματίες το αγνοούν. Γιατί ακόμη και οι νομικοί σύμβουλοι των αντίστοιχων επαγγελματικών συνδικαλιστικών φορέων τους, που κανονικά πρέπει να το γνωρίζουν, δεν παίρνουν θέση επί του θέματος ενημερώνοντας τους ενδιαφερομένους;

Μήπως γιατί αγγίζει και τη δική τους επαγγελματική ευθύνη και εξυπηρετεί καλύτερα η διαιώνιση του «θολού τοπίου» στα θέματα επαγγελματικής ευθύνης, αφήνοντας το πεδίο ελεύθερο για αντιπαραθέσεις και νομικές διεκδικήσεις;

Μήπως οι ίδιοι οι δικηγόροι με τους συλλόγους τους θα πρέπει να πάρουν πρωτοβουλίες ώστε να αναδειχθεί σε αντικειμενική βάση το θέμα της Αστικής Ευθύνης σε συνδυασμό με την κατάλληλη ασφαλιστική κάλυψη; Εξάλλου το όλο θέμα ανάγεται σε «ύλη» για επαγγελματική αξιοποίηση από την πλευρά τους.

Είμαστε ίσως από τις ελάχιστες χώρες της Ε.Ε. με παρόμοια υστέρηση. Ωστόσο, οι όποιες θεσμικές εξελίξεις στα θέματα Αστικής Ευθύνης αποτελούν γόνιμο έδαφος για επαγγελματική ύλη προς διαχείριση από τους δικηγόρους. Διότι ο ρόλος τους δεν περιορίζεται μονάχα σε δικαστηριακές διεκδικήσεις. Είναι ευρύτερος και η έναντι αμοιβής συμβουλευτική δικηγορία έχει μέλλον στην Ελλάδα.

Είναι άλλωστε αποδεδειγμένο πως οι όποιες μακρόχρονες δικαστικές διεκδικήσεις αποζημιώσεων επιφέρουν ψυχική φθορά που πρέπει να συνεκτιμάται στις εκάστοτε διαπραγματεύσεις. Συνεπώς, οι δικηγόροι έχουν λαμπρό πεδίο δράσης στο χώρο της συμβουλευτικής και της νομικής διαμεσολάβησης σε συνδυασμό με τη συστηματική θεσμοθέτηση στη χώρα μας της Ασφάλισης Αστικής Ευθύνης. Φυσικά, συμπεριλαμβάνεται και η ασφαλιστική κάλυψη της ίδιας επαγγελματικής ευθύνης έναντι των πελατών τους.

Επαγγελματική ευθύνη δικηγόρων

Το γνωστό «ευαίσθητο» πρόβλημα γύρω από την επαγγελματική ευθύνη των δικηγόρων, όπως και η προνομιακή νομοθετική ρύθμιση που πέτυχαν, με σχετικά μεροληπτική πλειοψηφική απόφαση 18/99 της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου, θα μπορούσε να λεχθεί ότι θέτει στο απυρόβλητο τους Έλληνες δικηγόρους!

Σύμφωνα με άποψη νομικών, η εν λόγω απόφαση του Αρείου Πάγου όχι μόνο δεν έλυσε το νομικό ζήτημα περί ευθύνης δικηγόρων δημιουργώντας κάποια παγιωμένη νομολογία σχετικά με αυτό, αλλά αποτελεί έναυσμα περαιτέρω προβληματισμού υπό το πρίσμα της ευρύτερης νομολογίας από τον ευρωπαϊκό χώρο.

Έχει μεγάλη σημασία και προβληματίζει η άποψη της μειοψηφίας της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου (εννέα μέλη του δικαστηρίου, μεταξύ των οποίων ο πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος), σύμφωνα με την οποία οι δικηγόροι εμπίπτουν στη ρύθμιση του άρθρου 8 του Ν. 2251/94, καθώς «παρέχουν κατά τρόπο ανεξάρτητο υπηρεσίες στο πλαίσιο της άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας. Η ιδιότητά τους δε ως δημοσίων λειτουργών αναφέρεται μόνο στην ενώπιον Δικαστηρίων και Αρχών εν γένει παράσταση κατά την άσκηση του έργου τους, όχι όμως και στην εσωτερική με τους πελάτες τους σχέση στο πλαίσιο της οποίας είναι ελεύθεροι επαγγελματίες που παρέχουν υπηρεσίες».

Αναγκαία η μεταρρύθμιση

Η κοινωνία μας, πέρα από την εύκολη υιοθέτηση των καταναλωτικών προτύπων συμπεριφοράς και διαβίωσης, στα θέματα ευθύνης παρέμεινε αδρανής και επικίνδυνα αδιάφορη, υπνωτισμένη από την επίπλαστη κοινωνική ευμάρεια που δημιούργησε η άφρων πολιτική των εκάστοτε κυβερνήσεων.

Είναι καιρός πλέον να μελετηθεί διεξοδικά το θέμα αυτό και να προωθηθεί συστηματικά στην αγορά υπό τη μορφή θεσμικών κανόνων και αρχών.

Με δεδομένη την πρωτόγνωρη οικονομική κρίση που βιώνουμε, χρειάζονται οπωσδήποτε αφύπνιση, εγρήγορση και επαναπροσδιορισμός του πολιτικού, οικονομικού και κοινωνικού συστήματος. Σε μια τέτοια προοπτική, η κατανόηση της έννοιας της «ευθύνης» στην ευρύτερη διάστασή της φαίνεται να είναι το μεγάλο ζητούμενο για την (πολυπόθητη) ανάκαμψη της χώρας (και γι' αυτό) θα πρέπει να αναδειχθεί και να προσεγγισθεί επί της ουσίας.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΥΤΙΝΑΣ, μηχανικός ΕΜΠ & ENSPM Γαλλίας, εμπειρογνώμων σε θέματα ασφαλίσεων αστικής ευθύνης, επιχειρηματικών κινδύνων & τεχνικών έργων. Είναι διευθύνων σύμβουλος της Κουτίνας Α.Ε. - Μεσίτες Ασφαλίσεων & Αντασφαλίσεων, Lloyd's Coverholders (info@gkoutinas.gr - www.gkoutinas.gr).

© 1996 - 2013, Η ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ - Π. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ & ΣΙΑ Α.Ε. - ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά παράφραση ή διασκευή απόδοση του περιεχομένου του παρόντος web site με οποιονδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικό, μηχανικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη. Νόμος 2121/1993 και κανόνες Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα.